

GALÁPAGOS, UN DESTÍ EMOCIONANT

Per Lluís Parpal i Joan Mayol

Viatjar per observar aus, i per tantes altres coses, és una magnífica activitat per gaudir de moments molt semblants a la felicitat. Poder contemplar espècies tant distintes de les que esteim acostumats, conegudes prèviament per la literatura científica o personalment inèdites, depara sorpresa, alegria i plaer. Per això els destins tropicals, on la biodiversitat és molt més gran que a les nostres latituds i a més podem trobar-nos amb concentracions espectaculars d'individus, tenen un gran predicament entre els ornitòlegs i observadors d'aus.

L'elevada biodiversitat no és el motiu, però, per viatjar a les Galápagos.

De fet, podem dir que la fauna terrestre del famós arxipèlag és pobra en espècies, numèricament. Això sí, rica, molt rica, en endemismes: de les 28 aus nadiues de l'arxipèlag, 22 (o sigui, quasi el 80%) són endèmiques. Com és ben conegut, les Galápagos, explorades personalment per Darwin en el seu famós viatge, tenen molt a veure amb la gènesi del descobriment de l'evolució per selecció natural que aquell naturalista, juntament amb Wallace, va publicar l'any 1858. En aquest sentit, poder observar els sinsonts (4 espècies del gènere *Mimus*), que són el grup que més cridà l'atenció del naturalista britànic, que va constatar que presentaven diferències visibles entre les illes, o els més famosos pinsans (13 espècies i 5 gèneres diferents), que coneixem avui amb el seu nom, és una experiència molt enriquidora. També emocionen les tòrtors *Zenaida galapagoensis*, massacrades sistemàticament pels navegants del segle XIX, que en podien matar centenars amb un simple garrot; o els aligots *Buteo galapagoensis*, que tenen, com la resta d'aus, una conducta de total confiança amb les persones, la proximitat immediata de les quals toleren absolutament.

El grup que sí presenta una diversitat notable i concentracions importants d'individus és el de les aus marines: denou espècies nidificants, de les quals cinc són endèmiques. Part de la culpa és del corrent de Humboldt, corrent d'aigua freda i aire que porta a aquestes illes per la costa occidental d'Amèrica del Sud aigües riques en nutrients des dels freds oceans del sud, afavorint la biodiversitat marina. Hi ha tres espècies de soteler, un pelicà *Pelecanus occidentalis urinator*, dues gavines, dues fragates, el gran albatros ondulat *Phoebastria irrorata*, el corb marí

Iguana marina, *Amblyrhynchus cristatus*.

A la plana anterior, vista de l'illa Santiago des de Bartolomé.

Mascarells de potes blaves, *Sula nebouxii*, pescant.

àpter *Phalacrocorax harrisi*, el pingüi *Spheniscus mendiculus*, el cua de jonc *Phaethon aethereus*, cinc virots, petrells i nonetes,... Les excursions de navegació entorn a les illes o entre elles són una exposició constant i diversa d'aus i més aus. És possible i fàcil (però no barat!), visitar moltes colònies d'aus marines, contemplar-les a poquíssima distància, ja que la seva conducta és igualment confiada que la de les espècies terrestres: simplement, ignoren els visitants davant els quals reaccionen igual que si fos una espècie més de la fauna insular, és a dir, amb la més completa de les indiferències.

Òbviament, els atractius de Galápagos són molts més que les aus: les immenses tortugues, les famoses iguanes (marines i terrestres), els dramàtics paisatges volcànics, l'abundància d'illes, així com la breu i brutal història humana, mereixen sobradament l'atenció del viatger.

Conèixer personalment les Galápagos no és barat, però tampoc prohibitiu. Els autors d'aquesta nota hi hem viatjat pel nostre compte (no en el mateix viatge), sense contractar els creuers que visiten les illes més llunyanes (aquí el pressupost es dispara). Cal tenir present que cal volar des d'Equador (i no hi ha vols low cost a Galápagos, al revés, la tarifa pels estrangers és molt més elevada que per als equatorians), pagar una taxa d'entrada al Parc Nacional (que cobreix un 96% del territori de l'arxipèlag), i contractar excursions, sempre supervisades per un guia del parc nacional. Així i tot, hi ha alguns recorreguts i instal·lacions que es poden visitar per compte propi.

Tortuga gegant, *Chelonoidis porteri*.

Les Galápagos són illes tropicals volcàniques, encara en formació, llunyanes (a mil km de la costa americana), i relativament grans: Isabela, la més extensa, té uns 4.500 km², o sigui una vegada i mitja la superfície de Mallorca. L'arxipèlag està constituït per tretze illes (i més de cent d'illots), quatre de les quals estan poblades, sols des del segle XIX. Actualment hi viuen unes 30.000 persones, i reben uns 300.000 turistes anuals, entre els quals una minoria són naturalistes (!). Nosaltres en vàrem poder conèixer menys de 10. Alguns especialitzats en fauna marina que arriben a l'arxipèlag per descobrir les llunyanes illes de Darwin i Wolf, segons diuen un dels millors llocs de busseig del món.

San Cristóbal (amb aeroport) és la més oriental, bastant forestada, és fàcil observar-hi tortugues en un tancat de reproducció, té un bon centre d'interpretació (pagat per l'Estat espanyol!) i es poden fer algunes caminades lliurement. L'abundància i confiança dels pinsans i lleons marins al mateix poble és probablement el fet més espectacular. Voltar l'illa amb vaixell, i bussejar amb taurons i tortugues és una excursió molt recomanable, amb una gran riquesa d'aus marines.

Española està deshabitada, visitable amb excursions d'un dia des de San Cristóbal, amb diverses espècies endèmiques de l'illa (sinsont, gran pinsà dels cactus, iguana marina d'Española) i atractiva sobretot per l'activa colònia d'albatros, entre moltes altres aus marines.

Santa Cruz és l'illa més habitada, seu de les oficines de la Fundació Darwin (visita obligada), manté bones poblacions de tortugues i té alguns indrets visitables sense haver de contractar excursions, de paisatges i fauna ben atractius. La seva posició central la fa ideal per poder visitar altres illes en excursions d'un dia.

Seimur Nord és una d'aquestes visites curtes: el passeig entre els nius de les aus marines, l'abundància d'iguanes terrestres i la possibilitat de nedar amb lleons marins molt habituats a la presència humana (juganers, fins i tot) la fan inoblidable.

Isabela, la més extensa, amb un poblet molt acollidor, també permet alguna excursió lliure o contractar ascensions a volcans, o excursions costaneres. Manté un vulcanisme actiu. La calma de Puerto Villamil i alguna de les

Mascarell de potes vermelles, *Sula sula*.

En planes anteriors:

Iguanes marines, *Amblyrhynchus cristatus*. i crancs, *Grapsus grapsus*.

Turistes observant l'espectacle de les aus marines pescant.

seves platges la fa especialment recomanable per a uns dies de calma tropical.

Floreana, al sud, és la de menor població humana. Resulta tan interessant la visita com la navegació per arribar-hi.

Bartolomé, petita illa volcànica deshabitada, només accessible fins al cim per una passarel·la de fusta i una de les postals més retratades de l'arxipèlag. Amb excel·lents vistes sobre l'illa Santiago, també deshabitada amb una superfície similar a la d'Eivissa i on la part terrestre no és visitable, únicament des del mar per fer snorkel o busseig.

I així fins a uns 130 illes i illots, la gran majoria protegides, amb només l'empremta dels components naturals i la biodiversitat que alberguen.

La veritat és que poder visitar les illes és un luxe que un naturalista s'ha de permetre almenys un cop a la vida: seguir les petjades de Darwin, veure espècies úniques, gaudir de la confiança o la indiferència de la fauna silvestre (així hem imaginat sempre el paradís!), descobrir l'enorme biodiversitat dels ecosistemes marins i viure uns dies en un espai relativament poc transformat per les persones, és una experiència emocionant. I ja se sap que les emocions són el més important de la vida humana! •

Llangardaix de lava de Galapagos, *Microlophus albemarlensis*.

En planes anteriors:

Tortuga verda, *Chelonia mydas*.

Lleons marins, *Zalophus wollebaeki*, a La Ioberia de San Cristobal.